

ARBEJDS- SKADET - OG HVAD SÅ?

Udgivet af Aktionsgruppen Arbejdere Akademikere

Aktionsgruppen er interesseret i at komme i kontakt med såvel arbejdere som fagforeninger. Hvis man står over for sundhedsmæssige problemer på arbejdspladsen, kan Aktionsgruppen yde råd og vejledning og formidle viden og kontakter.

Man får fat i Aktionsgruppen på følgende adresser:

København

Benny Christensen, Arnesvej 44,
2700 Brønshøj, tlf. 01 60 26 38.

Århus

Samarbejdet mellem Arbejdere og Akademikere,
Grønningen 4, 8000 Århus C, tlf. 06 12 32 00.

Odense

Aktionsgruppen Arbejdere Akademikere, Fyn,
c/o Inger Beck, Oluf Bagersgade 41,
5000 Odense C, tlf. 09 11 76 59.

Aalborg

Arbejdsgruppen Arbejdere Akademikere,
Nordjylland, c/o Casper Steffensen,
Snedker-Tømrerforbundet, afd. 3,
Kayerødsgade 37-39, 9000 Aalborg,
tlf. 08 13 12 44.

ARBEJDS- SKADET - OG HVAD SÅ?

2. oplag

Udgivet af
Aktionsgruppen Arbejdere Akademikere

København 1987

Pjecen er udarbejdet af en gruppe studerende på Den sociale Højskole i København i samarbejde med »Patientforeningen for Arbejds-skadede« under Malernes Fagforening i København.

1. oplag, København 1985,
2. oplag, 1987,
1500 eksemplarer.

Illustration, forsiden: Joachim Knop.

Øvrige illustrationer: Svend Rossen.

Sats og tryk:

Håndværkskolens Bogtryk/Offset,
København.

FORORD

Det er meget værdifuldt, at patientforeningen og en gruppe socialrådgiverstuderende i fællesskab har udarbejdet denne pjece.

Forbruget af organiske opløsningsmidler øges kolosalt i en tid med en kraftig teknisk-videnskabelig udvikling, og dermed risikoen for at nedbryde helbredet for mange arbejdere – ikke kun i malerfaget.

Ønsket om øget indtjening og dermed større produktion er drivkraften bag denne udvikling, og uden hensyntagen til sundhed og sikkerhed for arbejderne. F.eks. er forbruget af terpentiner fordoblet fra 1958 til 1976.

Mindst 160.000 danske arbejdere er dagligt udsat for organiske opløsningsmidler med mulighed for alvorlige hjerneskader.

Oliebranchens Fællesrepræsentations forsøg på at modbevise de faktiske forhold om forbindelsen mellem udsættelse for organiske opløsningsmidler og hjerneskader, er manet i jorden. Selv om den ene af lægerne, som har udarbejdet Oliebranchens suspekterede undersøgelse, desværre stadig er underviser af kommende læger – som forhåbentlig alle vil læse denne pjece.

Jeg mener pjecen er en god »forbrugervejledning«, som kan være værdifuld for personalet i social- og sundhedsområdet.

Det er vigtigt at være opmærksom på begyndende symptomer, men også at støtte den skaderamte ved anmeldelse og opfølgning, f.eks. ved anke af uretfærdige afgørelser.

Forhåbentlig kommer denne pjece ikke alene ud til de skaderamte og deres fagforeninger, men også til læger, socialrådgivere, studerende, sygeplejeskoler og andre læreanstalter.

Benny Christensen

Indholdsfortegnelse,

(kronologisk)

Symptomer og skader	9
Hos lægen	11
Anmeldelse af arbejdsskade	11
Sygedagpenge	11
Arbejdsmedicinsk klinik	13
Sikringsstyrelsen	15
Supplerende bistandshjælp	15
Arbejdsprøvning	17
Bistandshjælp	17
Revalidering	17
Forbehold for erstatning	19
Varig hjælp	19
Pension/Erhvervsevne	21
Ménerstatning	23
Erstatning for tab af erhvervsevne	23
Skat af erstatning	23
Klagemuligheder	25
Aktindsigt	25
Efterskrift	27
Adresseliste	29

Indledning

Denne pjece henvender sig til de ca. 160.000 arbejdere, der dagligt er i kontakt med opløsningsmidler.

- Disse er bl.a.:
- Malere
 - Arbejdere i matalindustrien
 - Arbejdere indenfor det grafiske område
 - Skotøjsarbejdere
 - Gulvpålæggere
 - Arbejdere i plast- og gummiindustrien
 - Arbejdere i elektronikindustrien
 - Arbejdere i træindustrien
 - Tandteknikere, sanitører og mange andre.

Pjecen handler om, hvad man kan komme ud for, når man bliver skadet af arbejde med opløsningsmidler.

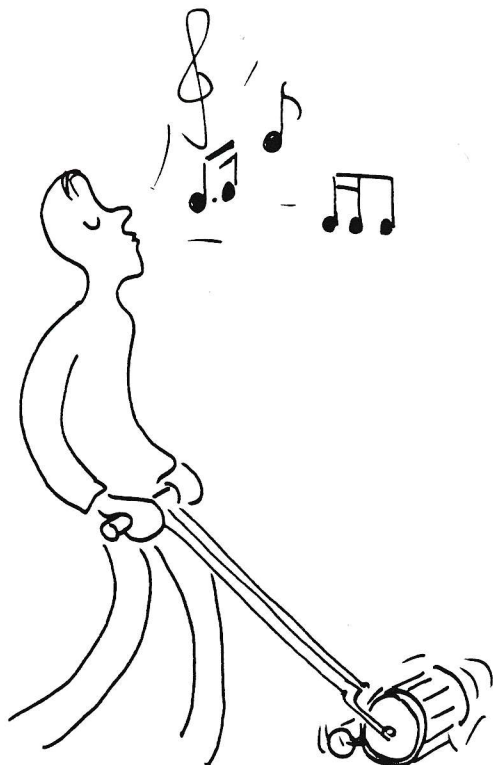
Pjecen er bygget op omkring maleren Erik. Hans historie er opdigtet, men typisk for hvordan den slags sager forløber.

Historien om Erik er fortalt på pjecens venstre sider.

Højresiderne indeholder vore kommentarer og forklaringer til hvad, der sker i historien.

Desuden indeholder de »huskereglere« og »gode råd«, der kan være en hjælp, hvis du selv har en arbejdsskadessag kørende.

Vort mål med pjecen er, at du bliver klar over, hvordan behandlingsapparatet virker, så du lettere kan overskue og planlægge din fremtid.

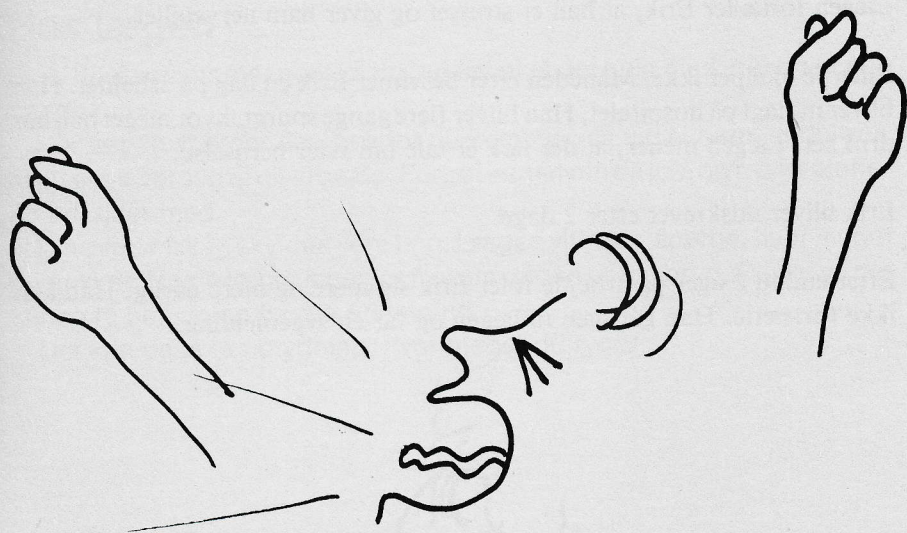

Historien om Erik

Erik er 48 år. Han bor med sin kone Jytte og deres to børn i eget hus. Erik og Jytte har været gift i 18 år. Jytte har fuldtidsarbejde. Erik har været udlært maler i 20 år. Han har tidligere været selvstændig i en del år. Arbejdet har mest bestået af reparationsarbejde i lejligheder.

I de seneste år har Erik følt sig mere og mere træt. Han kan ikke holde akkorden. Når han kommer hjem falder han i søvn, og sover det meste af aftenen. Han er tit svimmel og deprimeret. Han synes også, han er blevet glemsom. Når han skal ud at handle, er det helt nødvendigt med en indkøbsseddel.

Eriks dårlige humør går efterhånden ud over familielivet. Han bliver irriteret og opfarende overfor børnene og Jytte. Børnene begynder at undgå ham, og han skændes tit med Jytte. Hun overtaler ham til at gå til lægen.

Symptomer og skader

Der kan være andre symptomer end dem i historien. Det er almindeligt med hukommelsessvigt. Du kan tabe lysten til at spise, få hovedpine, kvalme og måske kaste op. Mænd kan få besvær med potensen, mens kvinder kan få menstruationsforstyrrelser. Du skal også være opmærksom på, at andre skader kan opstå, når du arbejder med opløsningsmidler.

- F.eks.:
- Eksemer.
 - Muskelsmerter.
 - Kronisk bronkitis.
 - Lever- og nyreskader.
 - Leukemi (»blodkræft«).
 - Fosterskader.

Hvis du har et eller flere af symptomerne, så gå til lægen. Tag en med, der ved, hvordan du har det, f.eks. din kone/mand.

Lægen fortæller Erik, at han er stresset og giver ham nervepiller.

Pillerne hjælper ikke. Måned efter besvimer Erik en dag på arbejdet. Han bliver indlagt på hospitalet. Han bliver flere gange spurgt, hvor meget han har drukket. Lægen mener, at der nok er tale om svær beruselse.

Erik bliver udskrevet efter 2 dage.

Efter endnu 2 uger på arbejde føler Erik sig mere og mere dårlig. Han kan ikke fortsætte. Han går igen til lægen og får en sygemelding.

Erik får nu sygedagpenge. Sygedagpengene dækker kun ca. 60 % af hans tidligere løn. Det går hårdt ud over familiens økonomi.

Hos lægen

Skriv dine symptomer ned, så du husker at få det hele med, når du er hos lægen.

Når lægen spørger dig, hvorfor du kommer, så sig til ham, at du tror, at du er blevet syg af dit arbejde. Fortæl lægen om dit job, og hvilke stoffer du arbejder med.

Din sygdom kan skyldes flere ting. Lægen vil f.eks. spørge, hvor meget du drikker. Nogle læger siger, at 5 øl om dagen er misbrug. Derfor vil det kunne få betydning for din erstatning.

Det kan også få betydning, hvor meget du ryger.

Anmeldelse

Lægen har pligt til at anmelde din sygdom til Sikringsstyrelsen, også selv om han kun har mistanke om, at det kan være en arbejdsskade.

Henvend dig til din sikkerhedsrepræsentant og tillidsmand eller gå til din fagforening.

De kender til sådanne sager og kan hjælpe dig med at anmelde din sag.

De kan også hjælpe dig med et eventuelt civilt søgsmål mod din arbejdsgiver.

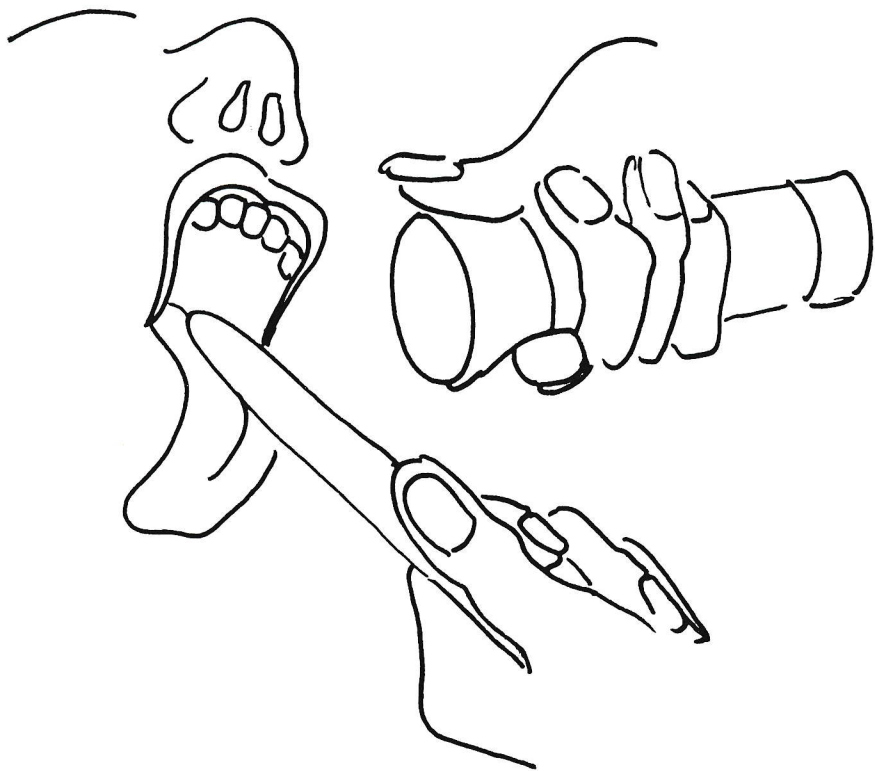
Bistandskontoret kan også hjælpe dig med anmeldelse. Iøvrigt kan alle anmelde en arbejdsskade.

Sygedagpenge

Du kan højst få udbetalt 2.008 kr. (1985) i sygedagpenge om ugen, dog ikke mere end 90 % af din løn.

Du skal betale skat af sygedagpengene. Man kan kun få sygedagpenge i 2 år.

Erik går nu til sin fagforening. Her får han at vide, at hans sygdom kan skyldes de organiske opløsningsmidler i malingen. Fagforeningens læge sender Erik til Arbejdsmedicinsk klinik. Her gennemgår han forskellige undersøgelser. De viser, at han har pådraget sig en hjerneskade. Lægerne siger, at han ikke må arbejde som maler mere.

Herefter anmelder Arbejdsmedicinsk klinik sagen som arbejdsskade til Sikringsstyrelsen.

For arbejdsskader er der ingen karenssdag. For at undgå karenssdag kræves, at du enten:

- på første fraværssdag henvender dig til din læge og får en erklæring på, at dit fravær skyldes arbejdet, eller
- at du venter til Sikringsstyrelsen har anerkendt din skade som arbejdsskade.

I disse tilfælde kan dagpengekontoret lægge ud.

Reglerne om karenssdag er for omfattende at komme ind på her, derfor:

Brug din fagforening – de ved besked.

Arbejdsmedicinsk klinik

På Arbejdsmedicinsk klinik har man særlig viden om arbejdsskader. Derfor er det en fordel at blive undersøgt her.

Du kan henvende dig til din læge, fagforening, sikkerhedsrepræsentant eller sagsbehandleren i kommunen. De kan sætte dig i forbindelse med Arbejdsmedicinsk klinik.

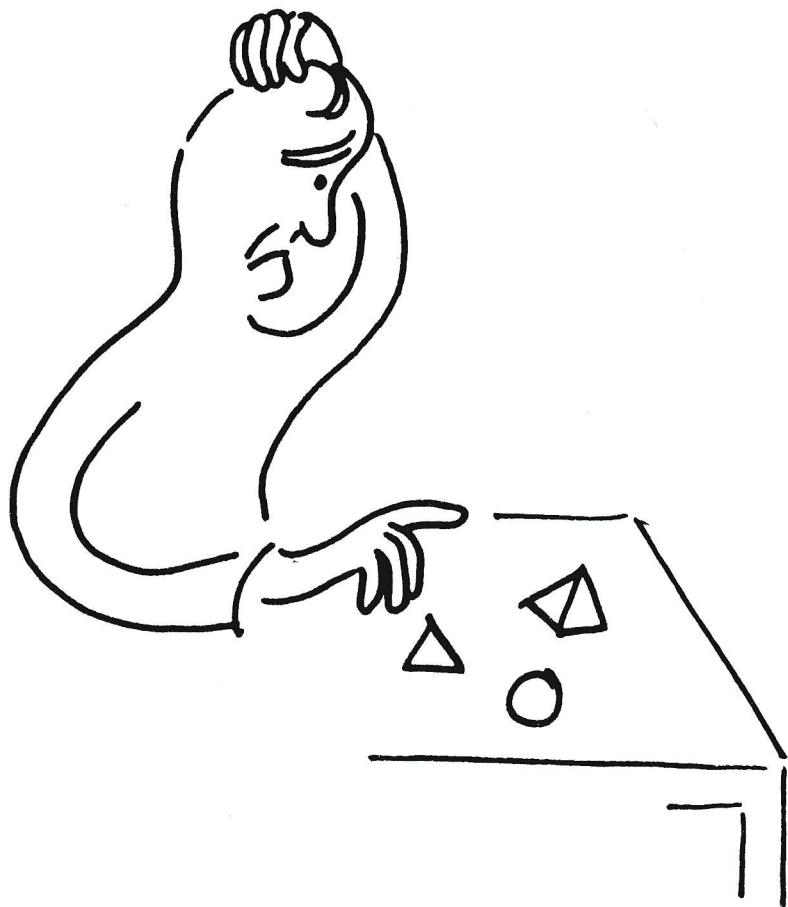
Arbejdsmedicinsk klinik indhenter lægepapirer fra bl.a. din egen læge. Du kan bede om at få de papirer gennemgået, så du er sikker på, at der ikke lægges forkerte oplysninger til grund for klinikkens indstilling.

På Arbejdsmedicinsk klinik skal du igennem flere undersøgelser. Lægen skal finde ud af, hvad du er blevet syg af. Han vil derfor spørge dig, hvor du har arbejdet. Han skal også vide, hvilke materialer du har brugt. Hvis du før har været syg, skal han vide, hvilke sygdomme du har haft. Han skal også vide, om du har været ude for ulykkestilfælde.

Lægen foretager også en neurologisk undersøgelse. Den varer ca. 1 time. Lægen undersøger bl.a., om din følesans er skadet. Han skal også se, hvordan dine muskler virker. Lægen bruger ingen specielle hjælpemidler i undersøgelsen.

Du kommer også til en psykologisk undersøgelse. Den kan vare 3-4 timer. Her skal du sidde ved et bord og besvare nogle spørgsmål. Det kan f.eks. være nogle små regneprøver. Du skal måske også sætte nogle billeder sammen og fortælle, hvad de forestiller.

I nogle tilfælde bliver der foretaget en »hjernescanning«. Det betyder, at du får taget nogle specielle røntgenbilleder af hjernen. Lægen ser efter forandringer, der kan skyldes dit arbejde.

Med de penge Erik får i sygedagpenge, er det umuligt for familien at blive boende i huset.

Derfor henvender Erik og Jytte sig på bistandskontoret. De får supplerende bistandshjælp. Den skal tilbagebetales. Sagsbehandleren forklarer, at det er, fordi pengene er til terminen. For at få sikkerhed for sine penge opretter kommunen et pantebrev i huset.

Lægen og psykologen finder så ud af, hvor skadet du er. Det får afgørende betydning for størrelsen af erstatningen.

Undersøgelserne ligger også, sammen med andre undersøgelser, til grund for tildelingen af en eventuel pension.

Du kan forlange at få at vide, hvad psykologen og lægerne har fundet ud af.

Tag en med, der kender dig godt.

Du skal regne med mange måneders ventetid. En måned er lang tid for dig, men kun kort tid i det offentlige system.

Sikringsstyrelsen

Sikringsstyrelsen er et statsligt organ, der bl.a. afgør, om din sygdom kan anerkendes som arbejdsskade, og den fastsætter erstatningens størrelse.

Hvis Sikringsstyrelsen kræver, at du skal til undersøgelser eller sygebehandling, kan du få betalt de udgifter, det medfører. Det gælder f.eks. tabt arbejdsfortjeneste, transport og udgifter til medicin. Du skal henvende dig i Sikringsstyrelsen.

Synes du, at sagsbehandlingen trækker for længe ud, så ring eller skriv og ryk for sagen.

Supplerende bistandshjælp

Hvis du får dagpenge, kan du få bistandshjælp ved siden af, hvis du har særlig høje boligudgifter, eller hvis du har mange børn.

Du skal ikke være bange for de offentlige myndigheder:

De er til for din skyld.

Husk dem på det, hvis de glemmer det.

Efter 3 måneders sygdom bliver Erik indkaldt til et møde på dagpengekonto-
retet i kommunen. Da der er tale om en vedvarende sygdom, skal hans frem-
tidige arbejdsmuligheder diskuteres. Erik og sagsbehandleren bliver enige
om, at han skal til arbejdsprøvning. Denne varer i 3 måneder, men han kan
kun få sygedagpenge i de første 2 måneder.

Sygedagpenge er en midlertidig ydelse. Da Erik lider af en kronisk sygdom,
skal han overgå til bistandshjælp. Det betyder, at hele terminsudgiften skal
tilbagebetales. Derfor opretter kommunen et større pantebrev end før.

Efter at Erik er færdig med arbejdsprøvningen foreslår sagsbehandleren
ham, at han søger førtidspension. Selv om han eventuelt får den højeste pen-
sion, vil den kun svare til ca. halvdelen af hans tidligere løn og det vil Erik ikke
være med til.

Man bliver istedet enige om at forsøge en kortvarig revalidering til varme-
mester, selv om det ikke er det, Erik har mest lyst til.

Arbejdsprøvning

Formålet med arbejdsprøvningen er at finde ud af, hvor megen arbejds-
evne du har tilbage, om du skal revalideres eller have pension.

Det kan også få betydning for din eventuelle erstatning.

Ikke alle bliver sendt til arbejdsprøvning. Hvem, der skal, bestemmes
af kommunen.

Bistandshjælp

Bistandshjælp er ikke en fast ydelse som sygedagpenge. Kommunen
skønner, hvad du har brug for. Det gøres på baggrund af din families
udgifter og indtægter.

Du kan få bistandshjælp op til et beløb, der kaldes dagpengemax. Det
er forskelligt fra kommune til kommune. I 1985 er beløbet omkring 5.300
kr. pr. måned.

Hvis du er gift, er beløbet det dobbelte. Din ægtefælles eventuelle
indtægt bliver trukket fra.

Bistandshjælp udover dette beløb kan du kun få, hvis du har særlig
høje boligudgifter, eller hvis du har mange børn.

Du kan ikke få bistandshjælp, hvis du har formue i form af penge i ban-
ken, obligationer eller andet af større værdi.

Hvis du har eget hus, bliver pengene betragtet som hjælp til terminen.
De skal tilbagebetales, og gælden bliver tinglyst på din ejendom.

Revalidering

Hvis kommunen mener, at en uddannelse øger din mulighed for at klare
dig i fremtiden, kan den tilbyde dig en revalidering.

Den økonomiske hjælp udregnes efter samme regler som bistands-
hjælpen.

Der er dog to undtagelser:

- Hvis du skal på specialarbejderkursus, kan du få et beløb, der svarer
til dagpenge. Det skal ikke tilbagebetales.
- Hvis du finder en arbejdsplads, hvor du kan blive oplært, kan kommu-
nen supplere lærlingelønnen op til fagets mindsteløn. Denne hjælp
skal heller ikke tilbagebetales.

Den dårlige økonomi går efterhånden hele familien på nerverne. Ventetiden til Erik skal starte på revalidering, gør det ikke bedre. Han kan ikke forstå, at han ikke har hørt fra Sikringsstyrelsen, som skal regne ud, hvad han skal have i erstatning.

Erik har svært ved at bruge sin fritid. Det er ikke nemt at gå sygemeldt, når man er vant til at gå på arbejde hver dag. Han har mange problemer med hukommelsen. Han har også svært ved at koncentrere sig. Det kniber for ham at læse. Når han ser TV, sker det tit, at han taber tråden.

Omsider kommer varmemesterkurset igang, og det går godt. Erik glæder sig til at komme i arbejde og til at kunne forsørge sin familie igen. Han søger mange stillinger, men får ikke nogen. Efter kurset får Erik igen bistandshjælp.

I mellemtiden får Erik brev fra Sikringsstyrelsen. Der står, at hans sygdom er anerkendt som arbejdsskade. Der står også, at der tages forbehold for hans tid som selvstændig og for hans alkoholforbrug. Ved den første undersøgelse på Arbejdsmedicinsk klinik har Erik fortalt, at han gennem mange år har drukket ca. 4 øl dagligt. Det betyder, at han måske får en lavere erstatning. Han bliver indkaldt til flere undersøgelser.

9 måneder efter at Erik er færdig med revalideringen, meddeler bistandskontoret, at den økonomiske hjælp vil blive skåret ned. Sagsbehandleren foreslår igen, at Erik søger førtidspension. Det går han med til, da der ikke er nogen udsigt til at komme i arbejde. I stedet for bistandshjælp får Erik nu forskud på pensionen.

Nu da Erik er revalideret til varmemester, har han erhvervsevne i sit nye fag. Han kan derfor ikke få højeste førtidspension. Han får den mellemste.

Selv om det i sidste ende er kommunen, der bestemmer, skal du overveje følgende grundigt, inden du accepterer en eventuel revalidering:

- Er det en uddannelse, du har lyst til?
- Er der chance for at få arbejde efter endt uddannelse? Det kan du tale med en erhvervsvejleder på Arbejdsformidlingen om.

Dette er vigtigt. Hvis du bliver uddannet i et nyt fag, vil din erhvervs-evne ikke være nedsat i samme grad som før. Det kan betyde, at din eventuelle erstatning bliver mindre eller helt bortfalder.

Ryk for din sag – det hjælper

Forbehold for erstatningen

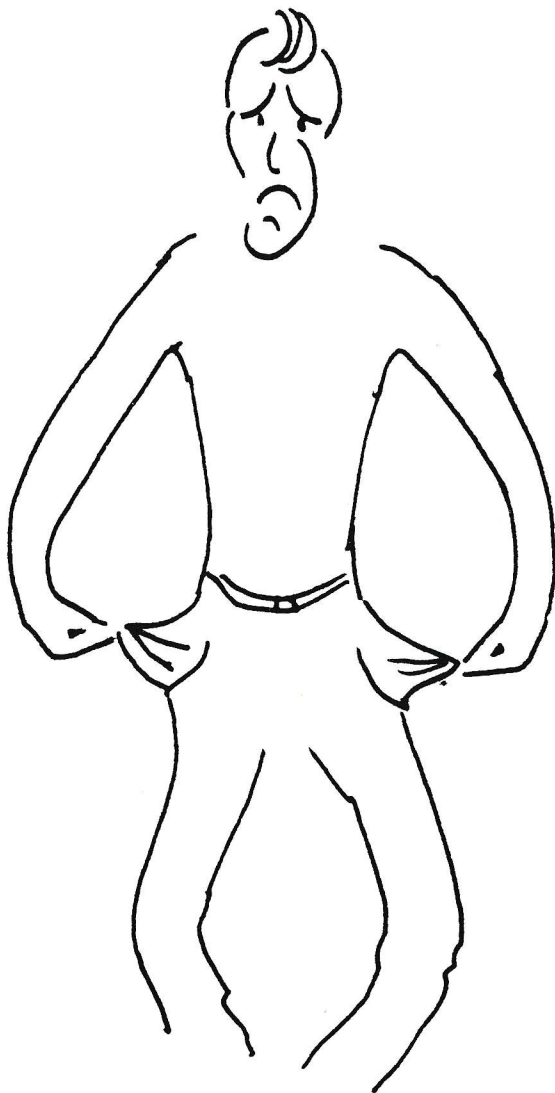
Selvstændige er ikke omfattet af loven om arbejdsskadeforsikring. Den del af en erhvervssygdom, du har pådraget dig som selvstændig, får du derfor ingen erstatning for. Mener lægen, at f.eks. dit alkoholforbrug eller en tidligere sygdom er medvirkende årsag til skaden, bliver erstatningen nedsat.

Varig hjælp

Når du har været på bistandshjælp i 9 måneder, sættes hjælpen ned på et lavere niveau. Det er 3.227 kr. for enlige og 4.948 kr. for ægtepar (1985). Hvis din ægtefælles har indtægt, bliver den trukket fra.

Hvis du har høje boligudgifter, kan du få et tillæg.

2 år efter at Erik's sag blev anmeldt til Sikringsstyrelsen, kommer afgørelsen: Han får fastsat en méngrad på 25 % på grund af sin hjerneskade. Dette berettiger ham til en ménestatning på 52.600 kr. som et engangsbeløb. Erik får dog kun 26.300 kr. Det er, fordi Sikringsstyrelsen mener skaden også er opstået i den tid, han var selvstændig. Sikringsstyrelsen har ikke i Erik's tilfælde skåret ned på erstatningen på grund af hans alkoholforbrug.

Pension

Erhvervsevne (arbejdsevne)

Ved erhvervsevne forstås den mulighed, du har for at klare et arbejde, under hensyn til dit helbred. Det gælder ikke kun i dit eget fag, men indenfor alle områder. Lægen finder ud af, hvor mange procent du har tabt i arbejdsevne.

Sagsbehandleren i kommunen skal indstille dig til den pension, du skal have. Foruden lægens vurdering af din arbejdsevne skal sagsbehandleren vurdere din samlede situation. Han ser bl.a. på, hvilke muligheder du har for at få arbejde med din sygdom.

Når din pensionsansøgning skal skrives, bliver du indkaldt til en samtale med din sagsbehandler.

Tag din kone/mand med

Lad være med at acceptere pensionsansøgningen, før du har gennemgået den med socialrådgiveren i din fagforening. Du kan få en kopi af pensionsansøgningen af din sagsbehandler.

Hvis du har mistet din arbejdsevne 100 %, vil du få **højeste førtidspension**. Den giver ca. 6.000 kr. om måneden (1985).

Hvis du har mistet $\frac{2}{3}$ af din arbejdsevne, vil du få **mellemste førtidspension**. Den giver ca. 4.300 kr. (1985) om måneden.

Hvor stor din pension bliver, afhænger af hvilke andre indtægter du har. Renter af formue og eventuel erstatning regnes som indtægt.

Det kan i nogle tilfælde betyde, at pensionen næsten bortfalder.

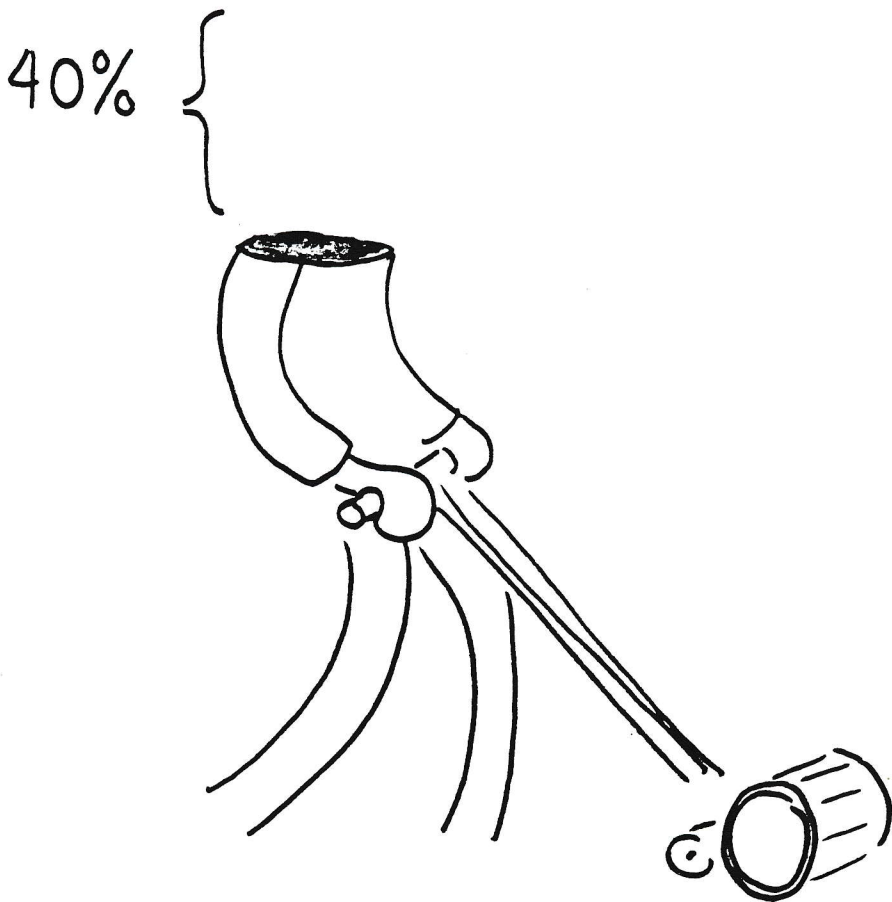
Du kan få regnet din pension ud på pensionskontoret i din kommune.

Ved forværring af din helbredstilstand kan du forlange sagen genoptaget.

Hvis du er omkring 60 år, så tal med din fagforening om efterløn.

Du kan ikke få efterløn, når du er sygemeldt. Det er vigtigt at få afgjort dit førtidspensions-spørgsmål, inden du fylder 60 år. Du kan nemlig ikke få tilkendt højeste førtidspension, efter du er fyldt 60 år.

Sikringsstyrelsen har vurderet Erik's tab af erhvervsevne til 40 %. Det vil normalt give ca. 4.050 kr. om måneden, indtil han fylder 67 år, men også her er der trukket fra for tiden som selvstændig. Det betyder, at det månedlige beløb er nedsat til 2.025 kr.

Ménerstatning

Ménerstatningen får du for de varige ulemper, skaden har medført i dagligdagen. Beløbet regnes ud af Sikringsstyrelsen. Man bruger den mén-procent lægerne har fundet frem til. Ménerstatning gives for mén på 5 % og derover. Ved mén på mellem 5 og 50 % får du hele beløbet på en gang.

Ved mén på over 50 % kan du vælge mellem et engangsbetalt og et beløb en gang om måneden resten af livet.

VED SIDEN AF MÉNERSTATNING KAN DU FÅ:

Erstatning for tab af erhvervsevne

Når du ikke kan arbejde så meget som før du blev syg, mister du indtægt. Det kan du få erstatning for.

Sikringsstyrelsen bestemmer, hvor mange procent, du har tabt i erhvervsevne. Procenten bliver først fastsat, når du har overstået en eventuel revalidering, fået et nyt job eller invalidepension. Hvis du får et job med en tilsvarende løn som før din arbejdsskade, får du ingen erstatning.

På grundlag af dine fremtidige indtjeningsmuligheder og lægens oplysninger finder Sikringsstyrelsen frem til procenten for dit erhvervsevnetab.

For at regne ud, hvor mange penge du skal have, skal Sikringsstyrelsen kende din løn året før din arbejdsskade opstod.

Ved tab af erhvervsevne på under 15 % gives ingen erstatning.

Ved tab af erhvervsevne på under 50 % udbetales erstatningen som regel som et beløb en gang for alle.

Ved tab af erhvervsevne på over 50 % udbetales erstatningen som et beløb en gang om måneden, indtil du fylder 67 år.

Får du erstatningen udbetalt månedsvis, kan du søge Sikringsstyrelsen om at få den udbetalt en gang for alle.

Du eller Sikringsstyrelsen kan til enhver tid forlange sagen genoptaget.

Skat af erstatninger

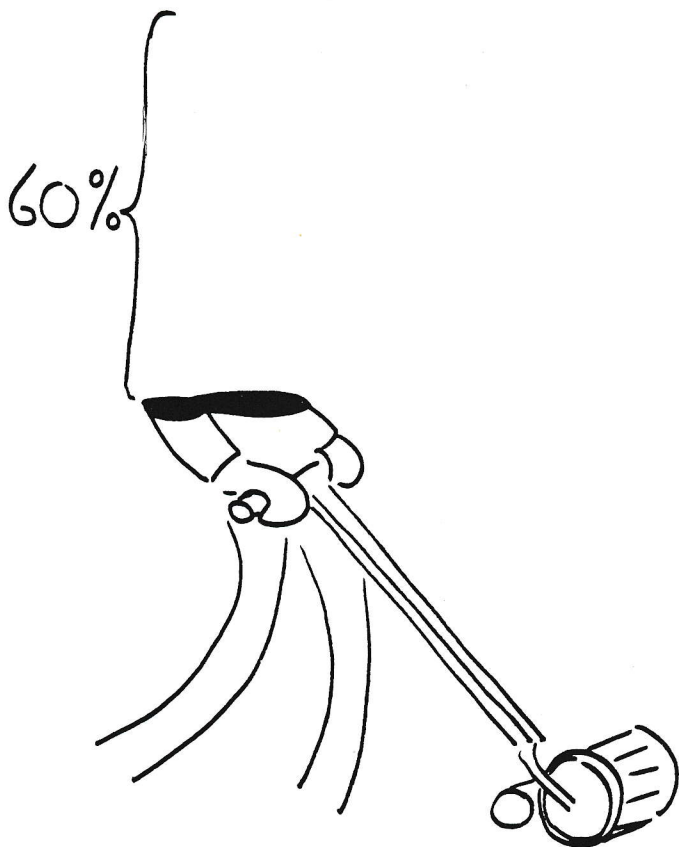
Hvis du får erstatning som en løbende ydelse, bliver den beskattet som almindelig indkomst. Hvis du får erstatningen som et engangsbetalt, vil du have en formue. Hvis du har renteindtægt af din formue bliver renterne beskattet som B-indkomst. Banken kan fortælle dig, hvordan du bedst anbringer dine penge.

Erik mener, at erstatningen er alt for lille. Han klager derfor til Den sociale Ankestyrelse. Erik bliver indkaldt til nye undersøgelser.

7 måneder efter klagen kommer afgørelsen: Ankestyrelsen fastholder, at der skal ske en nedsættelse af erstatningen på grund af tiden som selvstændig. Men Ankestyrelsen vurderer méngraden til 40 % i stedet for de 25 %. Tabet af erhvervsevne sættes til 60 % i stedet for de 40 %.

Det betyder, at Erik får udbetalt en ménerstatning på 42.125 kr. Som erstatning for tabt erhvervsevne får han udbetalt 3.300 kr. om måneden, indtil han fylder 67 år.

Erik søger Sikringsstyrelsen om at få udbetalt hele sin erstatning på en gang. Han får udbetalt ca. 343.000 kr. foruden sin ménerstatning.

Klagemuligheder

Hvis du er utilfreds med de afgørelser, der er truffet med hensyn til din pension og din erstatning, kan du klage til Den sociale Ankestyrelse (se adresselisten).

Afgørelser om bistandshjælp og sygedagpenge er truffet af din kommune. Disse afgørelser kan du anke til Amsankenævnet i det amt, hvor du bor.

Både til Den sociale Ankestyrelse og til Amsankenævnet gælder en ankefrist på 4 uger. Det betyder, at du skal klage inden 4 uger efter, du har fået besked om afgørelsen.

Det er en god ide at få fagforeningen til at hjælpe dig med at skrive anken.

Aktindsigt

Det er en god ide at benytte den ret, du har, til at se din sag hos de forskellige offentlige myndigheder.

Efterskrift

Det behøver ikke at gå så dårligt, som det gik Erik.

Vi har lavet historien på den måde, for at vise så mange sider af behandlingen som muligt.

Det er vigtigt at vide hvilke farer, der er ved at arbejde med opløsningsmidler. De første symptomer på forgiftning kan være:

- svimmelhed
- hovedpine
- kvalme
- hukommelsessvigt
- træthed

Hvis Erik havde vidst det, kunne han på det tidspunkt have stoppet med at bruge opløsningsmidler. Så havde hans historie måske set helt anderledes ud.

Snak med dine kolleger, sikkerhedsrepræsentant eller tillidsmand om, hvilke materialer I bruger på arbejdspladsen. Er der nogen stoffer, der kan skiftes ud med ufarlige?

Kræv at der bruges ufarlige stoffer i arbejdet. Hvis du ikke kan undgå farlige stoffer, så

Kræv det nødvendige sikkerhedsudstyr. Snak med sikkerhedsrepræsentanten om brug af sikkerhedsudstyr. Hvis der forefindes sikkerhedsudstyr, skal du bruge det. Gør du det ikke, kan det betyde, at din erstatning bliver nedsat.

Husk at fagforeningen skal varetage dine interesser – brug den.

Hvis du er blevet syg af dit arbejde så tal med andre i samme situation. Det kan være en hjælp at vide, hvordan de løser de problemer, der skyldes sygdommen.

I Malernes Fagforening findes en »Patientforening for arbejdsskadede«.

Sådan en kan måske oprettes i din fagforening.

Mange faggrupper arbejder med opløsningsmidler. Der er indført skærpede regler for malernes brug af disse. Men malerne udgør kun en

mindre del af de arbejdere, der bruger opløsningsmidler. Nærlig ca. 12.000 ud af ca. 160.000.

Der findes altså mange faggrupper, der ikke har fået fastsat regler for brugen af opløsningsmidler.

Især nu, under den borgerlige regering, er det vigtigt at være aktiv på arbejdsmiljøområdet.

Ifølge arbejdsministeren overvejer regeringen at lempe på sikkerhedsreglerne. Den mener de er for dyre.

Sådan vil den altså sikre virksomhedernes profit på bekostning af dit helbred!

Adresseliste

Sikringsstyrelsen/Arbejdsskadeforsikringen,
Æbeløgade 1, 2100 København Ø. Tlf. 01 29 95 33.

Arbejdstilsynet,
Landskronagade 33, 2100 København Ø. Tlf. 01 18 00 88.

Den sociale Ankestyrelse,
Amaliegade 15, 1256 København K. Tlf. 01 15 64 01.

Patientforeningen for arbejdsskadede,
Malernes Fagforening, Lygten 10, 2400 København NV. Tlf. 01 81 81 11.

Tværfaglig Arbejdsmiljøgruppe,
v/Preben Høeg Rasmussen, Runddyssen 28, 4700 Næstved. Tlf. 03 73 84 61.

Aktionsgruppen Arbejdere Akademikere København,
v/Benny Christensen, Arnesvej 44, 2700 Brønshøj. Tlf. 01 60 26 38.

Samarbejdet mellem Arbejdere og Akademikere,
Grønningen 4, 8000 Århus C. Tlf. 06 12 32 00.

Aktionsgruppen Arbejdere Akademikere, Fyn,
c/o Inger Beck, Oluf Bagersgade 41, 5000 Odense C. Tlf. 09 11 76 59.

Arbejdsgruppen Arbejdere Akademikere, Nordjylland,
c/o Casper Steffensen, Snedker-Tømrerforbundet, afd. 3, Kayerødsgade
37-39, 9000 Aalborg. Tlf. 08 13 12 44.

Arbejdsmedicinske klinikker

Rigshospitalet,
Tagensvej 22, 2200 København N. Tlf. 01 39 42 33.

Odense Sygehus,
Sønder Boulevard 29, 5000 Odense C. Tlf. 09 11 33 33.

Marselisborg Hospital,
P. P. Ørumsgade 11, 8000 Århus C. Tlf. 06 14 27 77.

Frederiksborg amts Centralsygehus,
3400 Hillerød. Tlf. 02 26 15 00.

Centralsygehuset,
4300 Holbæk. Tlf. 03 43 32 01.

Aalborg sygehus Nord,
Stengade 10, 9000 Aalborg. Tlf. 08 13 11 11.

Er du kørt fast i din sag?

Åben rådgivning om arbejdsskader

Adresse: Isoleringsarbejdernes Fagforening
Stefansgade 17
2200 København N. Tlf: 01 81 50 48

Åbent første onsdag i hver måned kl. 17-19

Aktionsgruppen Arbejdere Akademikere (AAA) har i samarbejde med Isoleringsarbejdernes Fagforening åbnet en rådgivning.

Her kan *alle* få vejledning i arbejdsskadesager. Du kan tale med sundheds-personale, socialrådgivere, teknikere og fagforeningsfolk.

Det vil være muligt at få kontakt til andre »eksperter«.

Andre pjecer om arbejdsskadeforhold

Hvis du vil vide mere kan du f.eks. læse:

Håndbog om arbejdsskadeerstatning (*Aktionsgruppen Arbejdere Akademikere, 1982*)

Organiske Opløsningsmidler (*Arbejdsmiljøfondet, 1981*). *Hvad bruges de til? Hvor anvendes de? Hvorfor er de sundhedsfarlige? Hvordan undgår man forgiftning?*

Syg og hvad så? (*Boserupminde, 1983*)

Arbejdsskader, ulykker og erhvervssygdomme (*Specialarbejderforbundet i Danmark, 1982*)

Vognmaleren - En pjece om organiske opløsningsmidler (*Aktionsgruppen Arbejdere Akademikere, 1981*)

Håndbog om kemiske stoffer (*Aktionsgruppen Arbejdere Akademikere, 1983*)

Aktionsgruppens pjecer

Aktionsgruppen har – bl.a. i samarbejde med fagforeninger – udsendt en række pjecer om arbejdsmiljøspørgsmål. Pjecerne er skrevet med henblik på at kunne anvendes som materiale til arbejdsmiljøkurser, studiekredse og faglige konferencer.

1. En arbejdskammerat døde – en gennemgang af en arbejdsskadesag (3 kr. inkl. moms).
2. Skorstensfejernes arbejdsmiljø (7 kr. inkl. moms).
3. Håndbog om arbejdsskadeerstatning – ny revideret udgave 1982 (15 kr. inkl. moms).
4. Det gælder dit helbred – et anlageskrift i en arbejdsskadesag (6 kr. inkl. moms).
5. Epoxy – en folder (10 kr. for 10 stk. inkl. moms).
6. Arbejdsmiljø og fosterskader – ny revideret udgave fra 1982 (15 kr. inkl. moms).
7. Bedriftssundhedstjenesten – kan den bruges? (10 kr. inkl. moms).
8. Kopimaskiner og sundhedsfarer – 2. udgave med efterskrift 1982 (15 kr. inkl. moms).
9. Vognmalere – En pjece om organiske opløsningsmidler (10 kr. inkl. moms).
10. Skærevæsker – Sundhed – Aktivitet (25 kr. inkl. moms).
11. Håndbog om kemiske stoffer, 1983 (15 kr. inkl. moms).
12. Kontrol med EDB på arbejdspladsen, 1983 (3 kr. inkl. moms).
13. Ny teknologi på kontoret, 1983 (15 kr. inkl. moms).
14. Psykisk arbejdsmiljø, 1984 (15 kr. inkl. moms).
15. Træbeskyttelse eller arbejderbeskyttelse? 1984 (15 kr. inkl. moms).
16. AAA's 10 års jubilæumspjece (20 kr. inkl. moms).
17. Asbestpjece (20 kr. inkl. moms).

Ved køb af mindst 10 pjecer ydes 10 % rabat, forsendelse er ikke omfattet af priserne.

Betaling foretages på giro eller check, der vedlægges giroindbetalingskort ved fremsendelse af pjecerne.

Aktionsgruppens Information

Udkommer 6 gange årligt, heraf 3 gange som temanummer. Tidligere temanumre har omhandlet: BST, fosterskader, ny teknologi og miljø, psykiske arbejdsmiljøproblemer, § 9-uddannelsen, EF, arbejdsskadeerstatning, fyring af sikkerhedsrepræsentanter. Pris 60 kr. pr. år.

Hvor får man fat på Aktionsgruppens pjecer og information

Aktionsgruppen Arbejdere Akademikere
Arnesvej 44, 2700 Brønshøj. Tlf. 01 60 26 38.

Oplysninger om

Aktionsgruppen

Arbejdere

Akademikere

Aktionsgruppen Arbejdere Akademikeres formål er at støtte den faglige aktivitet på arbejdspladser og i fagforeninger omkring arbejdsmiljøproblemer. Dette gøres i praksis ved at yde råd og vejledning og formidle viden og kontakter til arbejdere, sikkerhedsrepræsentanter og fagforeningsfolk. Det er et grundlæggende princip for Aktionsgruppens arbejde, at dette skal foregå på arbejdnernes egne præmisser.

Ud over dette praktiske arbejde udsender Aktionsgruppen pjecer om forskellige arbejdsmiljøspørgsmål som f.eks. arbejdsmiljøloven, bedriftssundhedstjeneste, sikkerhedsorganisation.

Formålet med disse pjecer er at skabe diskussion og debat. Pjecerne er derfor skrevet på en sådan måde, at de kan anvendes som materiale ved sikkerheds- og arbejdsmiljøkurser, faglige konferencer, studiekredse og møder.

Aktionsgruppen Arbejdere Akademikere består af arbejdere, sikkerhedsrepræsentanter og fagforeningsfolk og af læger, ingeniører, sygeplejersker, sociologer, socialrådgivere, fysioterapeuter, ergoterapeuter, farmaceuter, m.fl. Desuden er en række klubber og fagforeninger tilsluttet som kollektive medlemmer.

Som medlem kan optages enhver, som ønsker at arbejde i overensstemmelse med Aktionsgruppens formål. I praksis bliver man medlem ved at henvende sig til Aktionsgruppens kontaktadresse og anmode om at blive medlem.

Kontaktadressen er:

Benny Christensen,
Arnesvej 44, 2700 Brønshøj
Telefon 01 60 26 38